

Program pro vojenskou obranu České republiky a Armádu České republiky

1. Hlavní politické cíle a dnešní podmínky realizace vojenské obrany

Současná situace vojenské obrany České republiky je charakteristická napětím mezi:

- (i) existujícími a jasnými závazky, které jsou součástí kolektivního zajištění bezpečnosti země,
- (ii) naší politickou ochotou a vnitropolitickou schopností těmto závazkům dostát, a
- (iii) dostupnými finančními zdroji, personálním stavem, modernizací a kapacitou ozbrojených sil.

Hlavním úkolem a smyslem činnosti resortu Ministerstva obrany České republiky je harmonizace těchto rozdílných a v dosavadním vývoji obtížně kombinovaných systémových požadavků na obranu země v kterých působí Generální štáb a zejména vojáci odpovědní za vojenskou výkonnost a vojenskou část bezpečnosti země.

Nastolení a převzetí jasné politické odpovědnosti vůči občanů, spojencům i vojákům za zajištění kolektivní obrany vyžaduje také práci na vytvoření širšího politického konsenzu o cílech a nástrojích zajištění obrany země a její delší perspektivě, což se v uplynulých letech prakticky nedařilo. Širší politický konsenzus také vidíme jako důležitou podmínku stabilní a poučené podpory veřejnosti vůči Armádě české republiky a jejímu zapojení do kolektivních aktivit v rámci NATO a Evropské unii, v kterých nevidíme konkurenční, ale synergické aktéry kolektivní obrany a transatlantické spolupráce.

Naše schopnost posilovat evropskou vojenskou výkonnost a kapacitu, včetně spolupráce v rozměru EU jednoznačně transatlantickou spoluprací posílí v tom, že Evropa dokáže převzít větší díl odpovědnosti za svou obranu a bezpečnost ve svém okolí a bude partnerem a spojencem USA i v řešení globálních hrozeb a ve společném úsilí o jejich prevenci.

Naším hlavním cílem je takové řízení a usměrňování vývoje, abychom byli schopni plnit naše závazky plynoucí z kolektivní obrany, a to i v podmínkách rozpočtových omezení, aby Česká republika dostala svým politickým, bezpečnostním a vojenským závazkům a mohla tak za rozpočtové a daňové prostředky zajistit vojenskou obranu a bezpečnost země.

2. Závazky a cíle v oblasti bezpečnosti země

- Obrana České republiky spočívá na aktivní účasti všech relevantních procesů v NATO, jako základního aspektu zajištění bezpečnosti České republiky v dlouhodobém horizontu.
- Euroatlantické partnerství je základem pro zajištění bezpečnosti Evropy i České republiky samotné.
- Svoje aktivity ČR realizuje jako koaliční spojenecká země svojí účastí na plánovacích procesech, rozvoji vlastních kapacit schopných zapojení do aliančních operací a to jak v mírových operacích (operacích boje proti terorismu), tak k podpoře našich spojenců na území členských států NATO. Česká republika se aktivně zapojuje do budování Evropských obranných kapacit.
- Z výše uvedených důvodů se bude EDS zasazovat o pokračování reformy NATO i budování obranných kapacit EU, jako komplementárních kapacit ke kapacitám NATO.
- Bezpečnostní strategie ČR a Vojenská strategie ČR jsou dokumenty, které budou novelizovány (pokud to bude nutné) každé 2 roky po důkladné odborné a politické debatě o bezpečnosti země.

3. Jaká je současnost a jaké máme schopnosti dostát závazkům

- Politická reprezentace České republiky věnuje armádě jen okrajovou pozornost, dlouhodobě chybí konsensus nad země, z čehož vyplývají stále se prohlubující problémy ve schopnostech pružně reagovat na složité situace zejména náročných podmínek zahraničních misí v Afghánistánu.
- Nekoncepční neustálá redukce obranného rozpočtu na jedné straně, zvyšující se nároky na AČR na straně druhé, vedou ke zvyšování napětí uvnitř i vně resortu Ministerstva obrany. Chyby v počátku reformy ozbrojených sil ČR v roce 2003, tím i jejich následného rozvoje, dále nejednotnost struktury ozbrojených sil vyčerpávají lidské, finanční i materiální zdroje již tak krácené redukcí rozpočtů. Vojenský rozpočet klesl z deklarovaných 2,2% HDP v roce 2002 na 1,38 %HDP v roce 2009 s předpokladem dalších výrazných škrťů.
- Důsledky finanční a ekonomické krize a jejich opožděné řešení vedou ke krokům reagujícím jen na okamžitou (rozpočtovou) situaci, ve svých důsledcích však oslabují další rozvoj a cílevědomou modernizaci ozbrojených sil. Vyzbrojování armády a dalších složek ozbrojených sil mimo otevřená výběrová řízení nadměrně zvyšují cenu, která vysoce překračuje úroveň stejných produktů u našich aliančních partnerů. Roztříštěnost organizační struktury a řízení procesu způsobuje, že dochází k deunifikaci výzbroje, namísto její unifikace. I to je příčinou nízké efektivity vynakládaných financí a jejich účinnosti na její modernizaci a výkonnost.
- Na jedné straně se sice daří odhalovat mnohé korupční jednání, nebo vědomě nevhodné nákupy, na druhé straně se ovšem nedaří systematicky a systémově zvýšit efektivnost, účinnost a transparentnost hospodaření s rozpočtovými prostředky.
- Pro nutnou korekci dosavadní reformy chybí vytvoření klidného prostředí k promyšlení potřebných kroků, podmínky pro odpovídající kvalifikovanou přípravu a následně realizaci nezbytných změn. Velká část těchto kroků je prováděna pod politickým tlakem, který vede

k buď k ukvapeným a chybným rozhodnutím, nebo dokonce určuje, jaká rozhodnutí mají být přijata ve vysloveně vojenských a technických otázkách a řešení.

4. Co navrhujeme, kam zaměříme pozornost v utváření bezpečnostní politiky

- Cílem je zajistit stabilitu rozvoje Armády ČR v podmínkách hluboké ekonomické krize ČR i aliančních spojenců v NATO a EU. Tohoto cíle nelze dosáhnout bez zásadního důrazu na lidský potenciál obsažený ve vzdělání a zkušenostech vojáků z povolání i občanských zaměstnanců. Zastavit hon na „plukovníky“, jako rozhodující měřítko považovat odbornost a prokázané schopnosti. To se neobejde bez prosazení spravedlivého kariérního řádu platného pro vojáky z povolání a úměrně aplikovaných podobných norem pro občanské zaměstnance.
- V této době musí být věnována maximální pozornost udržení schopností jádra Armády České republiky, které je garantem základních kapacit ČR v oblasti obrany a bezpečnosti. Utlumené složky AČR si zachovají schopnosti „revitalizace“, pokud to bude účelné. Z tohoto pohledu budou i nadále hrát významnou roli aktivní zálohy.
- Cílem je i dokončit transformaci vojenského školství, vědy a výzkumu, které musí odpovídat potřebám rezortu obrany, zvláště Armády. Musíme se oprostit se od nepotřebných kapacit, které nepřinášejí požadovaný výsledek. Proto bude naším cílem intenzivnější integrace do mezinárodních projektů.
- I nadále se jeví jako problematická oblast akvizic do armády ČR. Cílem bude zjednodušit strukturu akvizičních orgánů a zprůhlednit postupy nákupů do armády. Protože se jedná o značné částky ze státního rozpočtu, veřejnost bude pravidelně informována o důvodech rozhodnutí o nákupu a o postupu realizace výběrových řízení, vše při respektování minimálních úrovní daných zákonem č.412/2005 Sb., vždy jen v nezbytných oblastech.

5. Konkrétní kroky a opatření

- Bude provedena analýza skutečného současného stavu resortu MO,
- V PSP ČR bude probíhat pravidelná hodnotící a politická rozprava o bezpečnosti země, vývoji obranných kapacit, v otevřené části v podmínkách veřejného slyšení. V oblasti koncepčních a strategických rozhodnutí bude hledán širší politický konsensus.
- Podle závěrů analýzy stavu bude navrženo zjednodušení organizační struktury resortu MO a Armády ČR tak, aby její velikost odpovídala současným možnostem ČR a zároveň umožnila rozvoj armády po odeznění ekonomické krize. Vše při respektování již přijatých obranných závazků, nebo jejich modifikace.
- Při redukci struktury resortu MO bude základním vodítkem zachování lidského potenciálu a zachování bojových (výkonných) kapacit, a to především u perspektivních druhů vojsk
- Významným prvkem udržení kapacit armády a zároveň veřejné kontroly armády bude rozvoj konceptu aktivních záloh, které budou více integrovány do organizačních struktur AČR. K tomu bude navržena úprava příslušných zákonů.
- Více otevřenosti a aktivity je třeba i vůči vojenským veteránům, včetně zlepšení sociální péče o ty, kdo byli při zajištění obrany a bezpečnosti České republiky zraněni a poškozeni

na zdraví s trvalými následky. K těmto lidem se ani armáda ani společnost nemůže obracet zády.

- Armáda ČR se bude rozvíjet za podmínek vyšší parlamentní i veřejné a civilní kontroly, protože porozumění a podpora české společnosti je pro výkonnost a kvalitu klimatu v armádě nezastupitelná. AČR potřebuje mít důvěru těch, jejichž bezpečnost zajišťuje.
- Nákupy techniky, materiálu a služeb do rezortu MO budou prováděny otevřenými výběrovými řízeními při zachování transparentnosti a kontrolovatelnosti. Ve sporných případech bude zadána studie alternativních řešení obrany nebo modernizace a porovnána s navrhovanou.
- Budeme prosazovat mnohem užší a systematickou spolupráci s nezávislou a akademickou bezpečnostní komunitou, jejíž role ve formulaci bezpečnostní politiky je nezastupitelná.
- Vojenské školství bude otevřenější moderním metodám přípravy studentů, úzce napojeno na vědu a výzkum. Bude úzce spolupracovat s předními univerzitami států NATO i českými vysokými školami. Vojáci z povolání budou podléhat kariérnímu řádu stejně jako ostatní vojáci z povolání armády. K tomu bude iniciována změna v příslušném zákoně.
- Vojenská věda, výzkum a vývoj bude směřována do oblastí využitelných AČR a bude podporována spolupráce s českými civilními i zahraničními partnery
- Podpoříme rozvoj českého zbrojního průmyslu. Nudeli disponovat konkurenceschopnou kapacitou a technologiemi budeme tento průmysl podporovat i na evropském trhu a v rozměru NATO.